ISSN:2667-5609

17(2) APRIL / NİSAN 2022

TURKISH STUDIES - EDUCATIONAL SCIENCES

TURKISH STUDIES - EDUCATIONAL SCIENCES

Sponsored by
INTERNATIONAL BALKAN UNIVERSITY

Volume 17 Issue 2 Year 2022

www.turkishstudies.net/education

Turkish Studies-Educational Sciences

Abbreviated Title/Kısa Adı: Turkish Studies-Education

eISSN: 2667-5609

Volume(Issue): 17(2) 30 April / Nisan 2022

INTERNATIONAL BALKAN UNIVERSITY
Sponsored by IBU

Publisher / Yayımcı
İntaç Eğitim Danışmanlık LTD
Mutlukent Mah., 2010 Cad. No: 58, 06810, Çankaya, Ankara, Türkiye
turkishstudieseducation@gmail.com
www.intac-ltd.com

Founder / Kurucu
Prof. Dr. Mehmet Dursun Erdem
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye
ORCID: 0000-0001-5731-2484

Managing Editor / Yazı İşleri Müdürü
Cemalettin Kömürcü — 0000-0003-4469-596X
İntaç Eğitim Danışmanlık LTD, Ankara, Türkiye

Editor in Chief / Baş Editör
Dr. Öğr. Üyesi Ramazan Bölük — 0000-0002-3535-3979
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Assistant Editors / Editör Yardımcıları
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Burak Çakın — 0000-0003-0579-4850
Muş Alpaslan Üniversitesi, Muş, Türkiye
Sema Levent (PhD Candidate) — 0000-0003-0763-3903
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Editorial Board / Yayın Kurulu

Name Surname / Adı Soyadı	Institution / Kurum
Prof. Dr. Mehmet Dursun Erdem	Uluslararası Balkan Üniversitesi, N. Macedonia
Prof. Dr. Mehmet Nuri Gömleksiz	Fırat Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Arslan	Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Taş	Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mesut Gün	Mersin Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hasan Hüseyin Kılınç	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü., Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Osman Emin	Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi, N. Macedonia
Asst. Prof. Dr. B. Saadoon M. Alnoorı	Bağdat Üniversitesi, Iraq
Asst. Prof. Dr. Sezen Ismaili	Uluslararası Balkan Üniversitesi, N. Macedonia
Asst. Prof. Dr. Ana Kechan	Uluslararası Balkan Üniversitesi, N. Macedonia
Dr. Munther M. Abdulkareem	Diyala Üniversitesi, Iraq

Board of Advisory / Danışma Kurulu

Name Surname/Adı Soyadı	Institution/Kurum
Prof. Dr. Ahmet Buran	Fırat Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Gürer Gülsevin	Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. M. Fatih Köksal	İstanbul Kültür Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Aydın	Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ramazan Korkmaz	Maltepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Turgut Karabey	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Türkiye
Asst. Prof. Dr. Ikbale Miftari	Uluslararası Balkan Üniversitesi, N. Macedonia
Asst. Prof. Dr. Emin Idrisi	Uluslararası Balkan Üniversitesi, N. Macedonia

Turkish Studies-Education is an international refereed journal that publishes studies in the field of Education Sciences.	**Scope / Kapsam**	*Turkish Studies-Education,* Eğitim Bilimleri alanında hazırlanan çalışmaları yayımlayan uluslararası hakemli bir dergidir.
The aim of the journal is to provide an open access academic ground where researchers working in the field of Educational Sciences can share and disseminate their findings.	**Aim / Amaç**	Derginin amacı, Eğitim Bilimleri alanında çalışan araştırmacıların bulgularını paylaşabilecekleri ve yayabilecekleri açık erişimli akademik bir zemin sunmaktır.
The journal publishes six issues (February, April, June, August, October, December) annually.	**Period / Periyot**	Dergi, yılda altı sayı (Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim, Aralık) yayımlar.
The journal does not charge an Article Processing Fee (APC).	**APCs**	Makaleler için makale işleme ücreti talep edilmez.
The journal uses a double-sided blind review system. The referee list is published on the web page at the end of each year.	**Peer-review / Hakemlik**	Dergi çift taraflı kör hakemlik sistemi kullanır. Hakem listesi her yılın sonunda web sayfasında yayımlanır.
Turkish Studies-Education is an Open Access (CC BY-NC).	**OA**	Dergi açık erişimlidir (CC BY-NC).

Indexing / Dizinlenme

İndeks Adı	Kabul Tarihi (Başlangıç: Cilt/Sayı)
ULAKBİM TR-Dizin	January / Ocak 2019 (14/1) * Derginin 2021 ve 2022 yılı durumuna ilişkin değerlendirme henüz yapılmadı.
SOBIAD	January / Ocak 2019 (14/1)
Central & Eastern European Academic Source (EBSCO)	January / Ocak 2020 (15/1)
EBSCO Essentials	April / Nisan 2022

General Coordinator of Foreign Editors / Dış Temsilciler Koordinatörü

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN
Ege Üniversitesi, Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Lehçeleri Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye
gurergulsevin@gmail.com

Representative of Foreign Country / Dış Temsilciler

USA	Robert DANKOFF
Germany	Marcel ERDAL
Greece	Fatih KEMİK
Japan	Yuu KURIBAYASHI
Norway-Swedish	Bernt BRENDEMOEN
England	Fikret TURAN
Albania	Xhemile ABDİU
Central Asia	Seadet SHİKHİYEVA
Kazakhstan	Gülnar KOKUBASOVA
Kyrgyzstan	Ulanbek ALİMOV
TRNC	Orhan HASANOĞLU
Azerbaijan	Vusale MUSALİ
Uzbekistan	Cabbar İŞANKUL
Poland	Öztürk EMİROĞLU

Executive Office / Adres
Ramazan Bölük
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Emniyet Mahallesi, Abant 1. Cad. No:10/2D, 06560, Yenimahalle, Ankara, Türkiye
turkishstudieseducation@gmail.com
www.turkishstudies.net/education

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygılarının ve İş Doyumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi
Investıgation Of Music Teachers 'Music Performance Anxiety and Job Satisfactıon in Terms of Various Variables
Fatih Atayeter
Ajda Aylin Can
187-214

Türkçe Ders Kitaplarının Metin ve Metin Önü-Sonu Sorularındaki Düşünme Türleri ve Kök Değerler
Thinking Types and Root Values in the Texts and Pre-Post Text Questions of Turkish Textbooks
Mehmet Canbulat
Burak Asma
Betül Koparan
215-232

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Matematik Etkinliklerine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi
An Investigation on Preschool Teachers' Views Regarding Maths Activities
Selda Can
Gülümser Gültekin Akduman
233-252

Örüntüleri Genelleme Sürecinde Farklı Görsellerin Etkisinin İncelenmesi: Tek Durum Çalışması
Investigation of the Effect of Different Visuals in the Pattern Generalization Process: A Single Case Study
Handan Demircioğlu
Seda Peker
253-269

Okul Öncesi Dönem Yabancı Çocuklara Yönelik Sözvarlığı Belirleme Çalışması
Vocabulary Determination Study for PreSchool Foreign Children
Ece Esmioğlu
Kamil İşeri
271-289

İlkokul 1-4. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerdeki Değerlere İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Bingöl İli Örneği)
The Evaluating of Teachers's ideas related to Values which take part in the texts of Turkish Coursebooks for the graders from 1st to 4th in Primary Schools. (Bingol City Example)
Bilal Ketenalp
İlhami Bulut
291-311

Öğretmen ve Öğrencilerin Çocuklar İçin Felsefe (P4C) Kavramına Yönelik Algılarının Metaforlar Yoluyla Belirlenmesi
Identifying the Perceptions of Teachers and Students Towards The Philosophy for Children (P4C) Concept Through Metaphors
Nurten Kodaz Öcal
Birsel Aybek
313-332

8. Sınıf Öğrencileri İçin Okuduğunu Anlama Becerisine İlişkin Başarı Testi Geliştirme ve Testin LGS'yi Yordama Düzeyi
Developing Achievement Test As to Reading Comprehension Skills of 8th Graders and the Prediction Level of the Test Comparing With High School Placement Test
Derya Yıldız
Özge Saraçoğlu Yıldırım
Osman Uyanık
333-352

DERLEME MAKALELERİ / REVIEW ARTICLES

Müzik Eğitiminde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Kullanımının İncelenmesi
The Utilization Analysis Of Cooperative Learning Method in Music Education
Mehmet Kılbaş
Bülent Halvaşi
Hakan Bağcı
353-367

www.turkishstudies.net/education

Turkish Studies - Educational Sciences

eISSN: 2667-5609

Research Article / Araştırma Makalesi

INTERNATIONAL BALKAN UNIVERSITY
Sponsored by IBU

Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygılarının ve İş Doyumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi [*]

Investıgation Of Music Teachers 'Music Performance Anxiety and Job Satisfactıon in Terms of Various Variables

Fatih Atayeter[**] - Ajda Aylin Can[***]

Abstract: The aim of this study was to examine music performance anxiety and job satisfaction of music teachers and to determine if there was a significant relationship between the two variables. A total of 101 music teachers working in the state schools of the Ministry of National Education in the province of Ağrı in the 2018-2019 academic calendar year participated in the study. In order to measure the music performance anxiety of the music teachers participating in the research, the "Music Performance Anxiety Scale" adapted into Turkish by Tokinan (2013) was used. In order to determine the level of job satisfaction Minnesota Job Satisfaction Scale was used which was adapted to Turkish by Baycan (1985). And to obtain some demographics of the teachers a Personal Information Form used which was developed by the researcher. Independent samples t test, Kruskal-Wallis H test, post-hoc, Mann-Whitney U test and Pearson product moment correlation coefficients were used to obtain the results. According to the results, it was found that the music teachers who participated in the study had low level of music performance anxiety. According to gender variable, anxiety scores of female music teachers were higher than male music teachers. It was found that the job satisfaction levels of the music teachers were at the medium level. According to the graduated high school, it was found that the job satisfaction levels of the music teachers graduated from ordinary high schools were higher than those graduated from fine arts and sports high schools. Lastly, there was a significant negative correlation (from weak to moderate) between music performance anxiety level (scores) and job satisfaction level (scores) of the music teachers who participated in the study ($p < 0,05$).

---

[*] Veriler 2020 yılı öncesinde toplandığı için etik kurul zorunluluğu bulunmamaktadır.
Bu çalışma Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Yapılan "Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygılarının ve İş Doyumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

[**] Sorumlu Yazar: Müzik Öğretmeni, Ağrı Yılmaz Hatunoğlu Anadolu Lisesi, Millî Eğitim Bakanlığı
Corresponding Author: Music Teacher, Ağrı Yılmaz Hatunoğlu Anatolian High School, Rapublic of Turkey, Ministry of Education
ORCİD 0000-0002-8059-1722
f.atayeter@hotmail.com
[***] Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi
Asst Prof., Marmara University, Ataturk Education Faculty, Music Education
ORCİD 0000-0001-9332-0385
canaaylin@gmail.com

Cite as/ Atıf: Atayeter, F. & Can, A.A. (2022). Müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygılarının ve iş doyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies - Education, 17*(2), 187-214. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.53864
Received/Geliş: 16 Month/October 2021
Accepted/Kabul: 25 April/Nisan 2022
Published/Yayın: 30 April/Nisan 2022
Checked by plagiarism software
© Yazar(lar)/Author(s) | CC BY- NC 4.0

Structured Abstract: In this study, it is aimed to examine the music performance concerns and professional job satisfaction of music teachers in terms of various variables. For this purpose, what are the music performance anxiety levels and job satisfaction levels of music teachers? Do music teachers' music performance concerns show a significant difference according to demographic characteristics (gender, age, graduated high school, individual instrument, working time in the profession)? Does the job satisfaction of music teachers show a significant difference according to demographic characteristics (gender, age, graduated high school, individual instrument, working time in the profession)? Is there a significant relationship between music teachers' music performance anxiety and job satisfaction? The answers to the questions were sought.

As it is known, job satisfaction, which is the attitude, thought, behavior and satisfaction of the person towards his profession, can bring many positive results. At the same time, job satisfaction is seen as a result of the work and workplace of the employees in an instutition. The fact that the employee or the person has anxiety about any issue may reveal some organizational and personal results. It can be said that these two variables may differ according to some personal and professional characteristics, and they can also have an effect on each other. In addition, the fact that the relevant institutions, especially within the Ministry of National Education, get to know their personnel in depth, know their expectations and reveal the reasons for their worries and anxieties arising from their profession will give more positive results in transferring the gains presented to the students. From this point of view, revealing the factors that affect the job satisfaction of the personnel teaching music in schools and the issues that decision makers and practitioners should give priority and importance are the important points of the research.

According to Dikmen (1995), one of the terms frequently used in the field of work psychology is job satisfaction. The relations of concepts such as being late for work, motivation and productivity in job satisfaction with general life satisfaction were examined; Various solutions were applied depending on job satisfaction. Job satisfaction is not thought of as an intellectual concept, but rather as a positive emotional response.

According to Eğinli (2009), studies on job satisfaction first started in the 1920s, but the importance of its content began to be better understood in the 1940s. In addition to the experience it provides to employees, business life can also cause various emotional accumulations that accumulate throughout the day. As a result of his experiences, the individual can form an intellectual and emotional attitude towards his work. As a result of negative savings, dissatisfied and unhappy personnel may emerge. The desired behavior here is that the employees are satisfied with their work and operation and experience a satisfaction as a result. An individual's job satisfaction includes many factors. Evaluating the factors and developing an attitude towards it is about the individual himself. Therefore, while one of the two people working in the same place may feel job satisfaction, the other person may experience dissatisfaction.

Şahan (2019) states that the emotional state of a person may deteriorate from time to time from birth to old age. This naturally complicates his life, causing him to experience social difficulties. Determining what the person is facing is expressed as the first step in solving the problem at this point. Anxiety, which can be defined as sadness and worrying thought in TDK, can manifest itself with some changes in our body.

According to Tokinan (2013), Valentin, while explaining music performance anxiety, states by psychologist P. Salmon that there is a state of anxiety about the deterioration of the performance in front of the audience, which causes stress and cannot be explained by considering the education and preparation time of the individual.

Based on all this information, the research model was based on the cross-sectional, descriptive study planned. According to Büyüköztürk et al. (2018), “Survey research mostly allows answers to questions such as 'what, where, when, how often, at what level, how'.” In survey model-based studies, many relationships between the variables targeted to be examined by the researcher can be the subject, including difference analyses. According to Karasar (2017), “correlational survey models are research models that aim to determine the existence and/or degree of co-variance between two or more variables. In such an arrangement, the variables to be searched for are symbolized separately, as in a single scan. However, this symbolization (giving values, measuring) is done in the form of data pairs that will allow a relational analysis.” Depending on the explanations above, in this study, music teachers' music performance anxiety

Depending on the explanations above, in this study, "correlational survey model" was used to determine whether there is a significant relationship between music teachers' music performance anxiety levels and their job satisfaction levels.

The population of the research consists of all music teachers working in the province of Ağrı in the 2018-2019 academic year. The sample of the study consisted of 101 music teachers, 53 female and 48 male, who were working in public schools affiliated to the Ministry of National Education in the province of Ağrı in the 2018-2019 academic year, who agreed to participate in the research and whose questionnaires were considered valid.

Questionnaire form was used as a data collection tool in the research and the questionnaires were applied through face-to-face interviews. Along with personal and professional information, the 25-item Music Performance Anxiety Inventory adapted into Turkish by Tokinan (2013) was used in the questionnaire. There is a 20-item Minnesota Job Satisfaction Scale, which was translated into Turkish by Baycan (1985) and whose validity and reliability studies were conducted to measure the level of job satisfaction according to the perceptions of music teachers.

The data of the research were obtained between June 1st 2019 and June 15 2019. The data obtained from the research were transferred to the electronic environment and analyzed in the SPSS statistical package program. Frequency tables, central and tendency distribition, independent sample t test , Kruskall Wallis H test, Pearson correlation test and Post-Hoc test were used in analysis and evaluations. Statistical significance level was taken as 0.05.

The Music Performance Anxiety Inventory was used to measure the music performance anxiety levels of the music teachers participating in the research. According to the scores obtained with the inventory, music teachers' music performance anxiety levels were found to be low. When the distribution of music teachers was examined according to the grouping made by considering the cut-off point of the inventory, it was determined that 62.4% had low music performance anxiety level and 37.6% had medium level.

When the average scores of the music teachers in the general and sub-dimensions of the Minnesota Job Satisfaction Scale were examined, it was found that their (general) job satisfaction was moderate. When the average scores calculated for the sub-dimensions of the Job Satisfaction Scale are examined, it is understood that the internal satisfaction levels of the music teachers are 'High' and the external satisfaction levels are 'moderate'. When the results are evaluated together, it can be said that the job satisfaction levels of the music teachers participating in the research are not low, but not high.

The Music Performance Anxiety Inventory was used to measure the music performance anxiety levels of the music teachers participating in the research. According to the scores obtained with the inventory, music teachers' music performance anxiety levels were found to be low. When the distribution of music teachers was examined according to the grouping made by considering the cut-off point of the inventory, it was determined that 62.4% had low music performance anxiety level and 37.6% had medium level.

When the average scores of the music teachers in the general and sub-dimensions of the Minnesota Job Satisfaction Scale were examined, it was found that their (general) job satisfaction was moderate. When the average scores calculated for the sub-dimensions of the Job Satisfaction Scale are examined, it is understood that the internal satisfaction levels of the music teachers are 'High' and the external satisfaction levels are 'moderate'. When the results are evaluated together, it can be said that the job satisfaction levels of the music teachers participating in the research are not low, but not high.

As a result of the analyzes carried out to examine the relationships between music performance anxiety levels (scores) and job satisfaction levels (scores) of music teachers participating in the research, music teachers' music performance anxiety levels (scores) and job satisfaction levels were found to be negative and 'weak' and 'moderate'. It has been determined that there are significant relationships varying in difficulty level.

Considering the effects of demographic characteristics, it is noteworthy that the job satisfaction levels of young music teachers (and those with low professional work time) are low. It will be useful to investigate the reasons for the low job satisfaction levels of these teachers, in other words their expectations, and to take necessary precautions with further studies. Another remarkable result of the research is that the job satisfaction levels of Fine Arts Highscool graduates are lower. Considering the objectives of the

establishment of fine arts high schools, such as the preparation of students for higher education programs that require special talent, their education in line with their interests and abilities, and their training as creative and productive people, it can be assumed that the proficiency levels of the teachers who graduated from here will be higher. From this point of view, it is thought that it will be important to investigate why the job satisfaction levels of Fine Arts Highscool graduates are lower than other high school graduates. By making use of the results to be obtained, measures can be taken to reduce the music performance anxiety of music teachers, and it can be ensured that music education and training are more efficient by creating environments where teachers can love their work more.

Keywords: Music education, music teacher, anxiety, music performance anxiety, job satisfaction

Öz: Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygıları ile iş doyumlarını incelemek ve varsa çeşitli değişkenlere göre aralarında bir ilişki olup olmadığını ortaya koymaktır. Araştırmaya, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Ağrı İlinde görev yapan ve Millî Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında çalışan 101 müzik öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygılarının ölçülmesi amacıyla, Tokinan (2013) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan "Müzik Performans Kaygı Ölçeği" ve iş doyumu düzeylerinin belirlenmesi amacıyla ise Baycan (1985) tarafından Türkçeye uyarlanan "Minnesota İş Doyumu Ölçeği" kullanılmıştır. Öğretmenlerin, demografik verilerinin toplanması amacıyla ise araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu"ndan yararlanılmıştır. Araştırmada verilerin çözümlenmesi SPSS 23.0 istatistik paket programı kullanılarak yapılmıştır. Bulguların elde edilmesinde bağımsız/ilişkisiz gruplar t-testi, Kruskal-Wallis H testi, post-hoc Mann-Whitney U testi ve Pearson momentler çarpımı korelasyonu katsayıları kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlarda, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygılarının düşük seviyede olduğu görülmüştür. Cinsiyet değişkenine göre, kadın müzik öğretmenlerinin kaygı puanlarının, erkek müzik öğretmenlerine oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin iş doyumu düzeylerinin orta seviyede olduğu, mezun olunan lise değişkenine göre elde edilen bulgularda ise düz liselerden mezun olan müzik öğretmenlerinin iş doyumu düzeylerinin, güzel sanatlar ve spor liselerinden mezun olanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygı düzeyleri (puanlarıyla), iş doyum düzeyleri (puanları) arasında ise negatif yönde zayıf ile orta güçlük seviyesinde değişen anlamlı ilişki saptanmıştır ($p<0,05$).

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, müzik öğretmeni, kaygı, müzik performans kaygısı, iş doyumu

1. Giriş

Müzik kavramı içerisinde yer alan öğeler en doğal haliyle düşünüldüğünde; çalgı kullanımı, yönetme ve söylemeye yönelik ana başlıklar ön plana çıkmaktadır. Bu ana başlıkları ortak bir paydada barındıran, kişinin adeta parmak izi niteliğinde öznel pek çok farklı parametre bulunmaktadır. Bunlardan biri de performans kavramıdır.

Performans, hayatımızda oldukça önemli bir yere sahiptir ve tüm toplumların dillerinde, performansı vurgulayan çeşitli sözlere rastlanabilmektedir (Uçan, 2005). İnsan davranışlarında performans kavramını net bir biçimde ortaya koyan sözler, toplumda bu kavramın önemine dikkat çekmektedir. Uçan (2005) çalışmasında bunu "Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz", "söylemek kolaydır (çünkü) yapmak zor", "ne dediğine değil ne yaptığına bak" gibi örneklerle açıklamıştır (Uçan, 2005, s. 94). Performans ve performans ile bağlantılı duygu durumları, müzik eğitiminde irdelenmesi gereken alanları oluşturabilmektedir. Bu noktada kaygı, irdelenmesi gereken alanlardan biri olarak ifade edilebilmektedir.

Kaygı, kişinin dışsal faktörlere ve yaşadığı psikolojik olaylara göstermiş olduğu tepkisel bir duygu durumu olarak adlandırılmakla birlikte, sararma, terleme gibi fiziki değişimlerin gerçekleştiği bir durum olarak da açıklanabilir (Kaya & Varol, 2004). Neredeyse tüm canlılarda bulunan kaygı duygusu, kişinin içinde yaşadığı sosyal çevre doğrultusunda etrafını algılama şekline bağlı olarak bireysel ve mesleki alanlarda ortaya çıkabilmektedir. Sözlü iletişimin yaygın olduğu iş ortamlarından biri olan "öğretmenlik" mesleği, buna örnek verilebilir.

İş, bireylerin varlığını devam ettirebilmesi, toplumda daha saygın biri olabilmesi ve iyi yaşam şartlarına ulaşabilmesi için gereklilikleri sağlayan en önemli kavram olarak görülmekte ve bireylerin, kendi özelliklerini sergileyerek doyum sağlamalarına da imkân tanımaktadır (Şahin, 2013). Bu nedenle öğretmenlerin iş doyumlarının farklı değişkenlere bağlı olarak değerlendirilmesi ayrı bir önem kazanmaktadır.

Günümüzde yapılan teknolojik keşifler, gelecekte insan gücüne dayalı iş ihtiyacının azalacağı öngörüsünde bulunsa da, içinde bulunduğumuz dönem itibariyle insan faktörünün katılımıyla aktif iş gücüne dayalı hareket eden birçok iş sektörü bulunmaktadır. Bu sektörler, çalışanlarının verimliliği ölçüsünde başarı sağlayabilmelerinden dolayı, çalıştırılan personelin içinde bulunduğu şartları daima iyileştirme gayreti içinde faaliyet göstermektedirler. Yapılan araştırmalarda, verimliliği etkileyebilecek birçok faktör ortaya koyulmuştur. Bu faktörlerden biri olan iş doyumu kavramı da verimliliği etkileme açısından, günlük sosyal yaşantı içerisinde oldukça önemli bir boyutta yer almaktadır.

İş doyumu, günümüz iş dünyasında küresel ölçeklerde çok önemli bir konumdadır. Bireylerin ön planda olduğu, insan odaklı bir yönetimsel yapı içerisinde, çalışanların iş doyumlarının sağlanması için gerekli faaliyetlerin yürütülmesi büyük bir zorunluluk halini almıştır (Kumaş & Deniz, 2010, s.124).

Mutsuz olan ve iş doyumu yaşamayan çalışanlar, genel itibariyle o işyerinde yer almaktan ve görevlendirildiği işten hoşnutsuz olmakta, bu sebeple işle ilgili gelişen beklentilerden kaçmak istemektedirler (Eğinli, 2009, s.49).

Eğitimciler özelinde düşünüldüğünde, öğretmenlerin meslekleriyle ilgili yaşadıkları iş doyumu ve kaygı, öğrencileriyle oluşturdukları öğrenme süreçlerini doğrudan etkileyebilmektedir. Müzik öğretmenlerininse okullarda girdikleri dersler, mesleki görevlerinin bir bölümünü oluşturmaktadır. Bunun yanında ders dışı faaliyetler, törenler, bireysel veya toplu çalgı eğitimleri gibi toplumun sosyalleşmesini sağlayacak ders dışı aktiviteler, onları bir yönüyle diğer branşlardan ayırabilmektedir. Bu alanda yapılacak çalışmalar sonucunda öğretmenlerin iş doyumunu ve kaygılarını etkileyebilecek farklı değişkenlerin ortaya konulabilmesinin, eğitimdeki kaliteyi farklı türevleriyle arttırabileceği düşüncesini oluşturabilmektedir. Buradan hareketle yapılan araştırmada iş doyumu ve müzik kaygı düzeyinin hangi değişkenlerle ilişkili olduğu ve kaygı düzeyi ile iş doyumu arasındaki ilişkinin durumunun ortaya konulması istenmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, müzik öğretmenlerinin müzik performansı kaygılarının ve iş doyumlarının demografik ve mesleki bazı değişkenler açısından incelenmesidir. Ayrıca araştırmada kişilerin müzik performans kaygılarının iş doyumuna etkisi de araştırmanın amacı arasında yer almaktadır. Bu amaçla aşağıdaki soruların cevapları araştırılmıştır.

a) Müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygı düzeyleri hangi düzeydedir?
b) Müzik öğretmenlerinin iş doyumu düzeyleri hangi seviyededir?
c) Müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygıları, demografik ve mesleki özelliklere (cinsiyet, yaş, mezun olunan lise, bireysel çalgı, kıdem) bağlı olarak, anlamlı sayılacak bir farklılık göstermekte midir?
d) Müzik öğretmenlerinin iş doyumları, demografik ve mesleki özelliklere (cinsiyet, yaş, mezun olunan lise, bireysel çalgı, kıdem) bağlı olarak anlamlı sayılacak bir farklılık göstermekte midir?
e) Müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygıları ile iş doyumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Bireyin işine ve işyerine yönelik hoşnutluğu ya da hoşnutsuzluğunu gösteren iş doyumu kavramı işletmelerde hem bir öncül hem de bir sonuç dinamiği olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla işletme ya da kurumlarda birçok sorunun saptanmasında kullanılabilen son derece önemli bir değişkendir. Kaygı durumu ise özellikle bazı mesleklerde mesleğin sürdürülebilmesi ve verimliliği-etkinliği etkileyebilen yine son derece belirleyici bir değişkendir denebilmektedir. Buradan hareketle yapılan çalışmada belirlenen bu 2 değişkenin hangi mesleki ve demografik değişkenlerden etkilendiği, aynı zamanda kaygı düzeyinin iş doyumunu etkileme düzeyinin belirlenmesiyle kurum yöneticileri ve karar alıcılara rehberlik edebilecek sonuçların ortaya konulması çalışmanın önemini göstermektedir. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki kurumların kendi personelini derinlemesine tanıması, öğrencilere sunulan kazanımların aktarılmasında daha gerçekçi yaklaşımlarla konu bütününün ele alınmasına ışık tutabilecektir. Buradan hareketle okullarda müzik öğreten eğitimcilerin iş doyumlarını etkileyen faktörlere ilişkin, karar alıcı ve uygulayıcıların ne gibi konulara öncelik ve önem vermesi gerektiğinin ortaya koyulması, araştırmanın önem taşıyan noktalarını oluşturmaktadır. Yapılan bu araştırmanın, müzik eğitimcilerinin mesleki gelişimlerine katkı sağlayan seminer faaliyetlerine içerik bakımından kaynak oluşturabilmesi ve müzik öğretmeni yetiştiren kurumların ulaşılacak sonuçlar doğrultusunda ders içeriklerini güncelleme imkânı bulabilecek olmaları açısından, önemli noktalara değindiği düşünülmektedir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmada müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı ve iş doyumu düzeylerinin belirlenmesi ve aralarında anlamlı bir ilişki olup olmadığının araştırılmasının yanında, müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygısı ve iş doyumu düzeylerinin bazı (demografik) değişkenlerle olan ilişkisinin de (farklılaşma gösterip göstermediğini) incelenmesi amaçlandığından, ‘’ilişkisel tarama modeli’’ esas alınmıştır. Büyüköztürk ve diğerlerine (2018) göre “Tarama araştırmaları daha çok ‘ne, nerede, ne zaman, ne sıklıkta, hangi düzeyde, nasıl’ gibi soruların cevaplandırılmasına olanak tanır.” (Büyüköztürk vd., 2018, s.184). Tarama modeli esaslı çalışmalarda, araştırmacı tarafından incelenmesi hedeflenen değişkenler arasındaki birçok bağ, fark analizleri de dâhil olmak üzere konu olabilir. Karasar’a (2017) göre “İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir. Bu tür bir düzenlemede, arasındaki ilişki aranacak değişkenler, tekil taramada olduğu gibi ayrı ayrı sembolleştirilir. Ancak bu sembolleştirme (değerler verme, ölçme), ilişkisel bir çözümlemeye olanak verecek veri çiftleri şeklinde yapılır.” (Karasar, 2017, s.114).

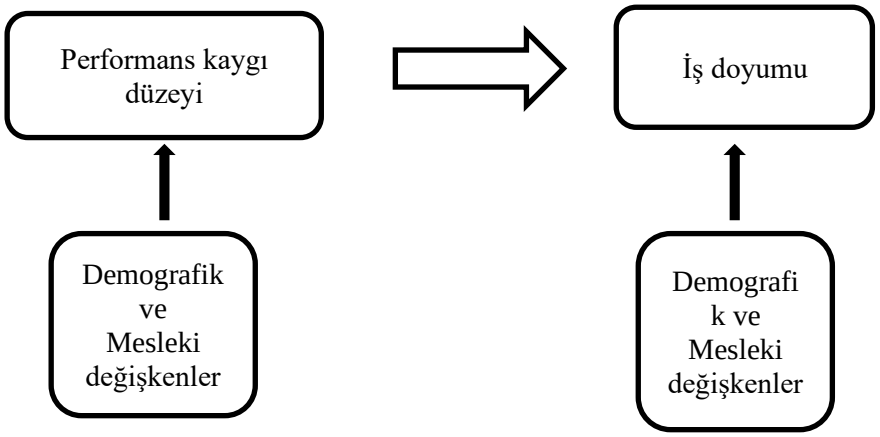

Şekil 1: Araştırma modeli.

Araştırmada performans kaygı düzeyi ile iş doyumu arasındaki ilişki incelenmiş, daha sonrasında ise kaygı düzeyi ve iş doyumunun hangi demografik ve mesleki değişkenler tarafından anlamlı şekilde etkilendiği ortaya konulmuştur. Buna göre oluşturulmuş araştırmanın modeli yukarıdaki şekil 1'de yer almaktadır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin Ağrı şehrinde bulunan tüm müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Ağrı şehrinde, devlet okullarında çalışan ve araştırmaya katılmak isteyen 53 kadın, 48 erkekten oluşan 101 müzik öğretmeni oluşturmuştur.

2.3. Sınırlılıklar

Bu araştırma:

- 2018-2019 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
- Ağrı ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında çalışan araştırmaya katılmaya gönüllü müzik öğretmenleriyle sınırlıdır.

2.4. Veri toplama Araçları

Verilerin toplanmasında anket tercih edilmiştir. Anketin ilk kısmında, müzik öğretmenlerinin bazı kişisel/demografik özelliklerini tespit edebilmek için araştırmacı tarafından oluşturulan beş soru içeren Kişisel Bilgi Formu, ikinci kısmında müzik öğretmenlerinin performans kaygı düzeylerinin tespiti için Tokinan (2013) tarafından Türkçeye uyarlanan 25 maddelik Müzik Performans Kaygısı Envanteri ve üçüncü kısmında ise müzik öğretmenlerinin algılarına göre iş doyumu seviyelerini ölçmek üzere Baycan (1985) tarafından Türkçeye çevrilerek geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılan 20 maddelik Minnesota İş Doyumu Ölçeği yer almaktadır.

Müzik Performans Kaygısı Envanterinin Türkçeye uyarlanması sürecinde yapılan açımlayıcı faktör analizinin neticesinde beş faktörlü bir yapıyı işaret ettiği ve envanterin bu beş faktörlü yapısının toplam varyansın %55,86'sını açıkladığı tespit edilmiştir. Envanterin güvenirlik katsayısı (iç-tutarlılık) ise 0,89 ve madde-toplam korelasyon katsayılarının ise 0,34 ile 0,65 arasında olduğu görülmüştür. 25 madde ve beş faktörlü/boyutlu yapıya sahip olan envanter 6 dereceli likert tipinde olup yanıtlayan bireylerce 'Kesinlikle katılmıyorum' (0) ile 'Kesinlikle katılıyorum' (6) arasında değerlendirilmektedir. Envanterden alınabilecek toplam puan 0 ile 150 arasında değişebilmekte, 105 puan ve üstü yüksek müzikal performans kaygısını, 45 ve altında

alınan toplam puan ise düşük müzikal performans puanını işaret etmektedir. Daha genel olarak ise envanterden alınan puanın yüksekliği o boyuta ilişkin kaygının yüksekliğini, düşük puan ise kaygı durumunun düşüklüğünü göstermektedir (Tokinan, 2013). Envanterin alt faktörleri ve bu faktörlerde yer alan maddeler ile toplam varyansın ne kadarını açıkladıkları aşağıda özetlenmiştir:

Negatif Performans Algısı: Toplam varyansın %29,50'sini açıklamakta olup hepsi de ters (olumsuz yüklemli) 14 maddeden oluşmaktadır (Madde 5, 6, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 22, 23, 24 ve 25). **Psikolojik Savunmasızlık:** Toplam varyansın %8,59'unu açıklamakta olup hepsi de ters (olumsuz yüklemli) 8 maddeden oluşmaktadır (Madde 1, 2, 3, 7, 8, 9, 12 ve 21). **Somatik Kaygı:** Toplam varyansın %6,89'unu açıklamakta olup ters (olumsuz yüklemli) 1 maddeden oluşmaktadır (Madde 4). **Kişisel Denetim:** Toplam varyansın %6,69'unu açıklamakta olup ters (olumsuz yüklemli) 1 maddeden oluşmaktadır (Madde 17). **Fizyolojik Savunmasızlık:** Toplam varyansın %4,18'ini açıklamakta olup ters (olumsuz yüklemli) 1 maddeden oluşmaktadır (Madde 20). Müzik Performans Kaygısı Envanterinin, bu çalışma için uygunluğu/güvenirliği bir madde (*Alpha* modeli) analizi yoluyla araştırılmış sonuçları aşağıda, Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Müzik Performans Kaygısı Envanterine İlişkin Güvenirlilik Analizi

Boyut/Ölçek	Madde	Madde Toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde α Katsayısı	Boyuta/Ölçeğe Ait α Katsayısı
Negatif performans algısı	Madde 5	0,317	0,844	0,845
	Madde 6	0,390	0,840	
	Madde 10	0,344	0,842	
	Madde 11	0,564	0,829	
	Madde 13	0,565	0,830	
	Madde 14	0,554	0,831	
	Madde 15	0,558	0,830	
	Madde 16	0,623	0,825	
	Madde 18	0,498	0,834	
	Madde 19	0,488	0,835	
	Madde 22	0,491	0,834	
	Madde 23	0,468	0,836	
	Madde 24	0,424	0,842	
	Madde 25	0,573	0,828	
Psikolojik savunmasızlık	Madde 1	0,361	0,717	0,728
	Madde 2	0,400	0,704	
	Madde 3	0,501	0,682	
	Madde 7	0,450	0,696	
	Madde 8	0,447	0,697	
	Madde 9	0,495	0,684	
	Madde 12	0,372	0,710	
	Madde 21	0,373	0,709	
Somatik Kaygı (Madde 4)*				-
Kişisel Denetim (Madde 17)*				-
Fizyolojik savunmasızlık (Madde 20)*				-
Müzik Performans Kaygısı (Genel)				**0,896**

**Boyutta tek madde olduğundan güvenirlik katsayısı hesaplanmamıştır.*

Müzik Performans Kaygısı Envanterinin ilk alt boyutu, *Negatif performans algısı* için güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alfa α) 0,845 ve ikinci alt boyutu *Psikolojik savunmasızlık* için 0,728 şeklinde hesaplanmıştır. Bu değerler Müzik Performans Kaygısı Envanterinin alt boyutlarında yer alan maddeler arasında güvenirliğin (iç-tutarlığın) yüksek olduğunu göstermektedir. Her hangi bir madde alt boyutlardan silindiğinde güvenirlik katsayısının (Cronbach

Alfa) yükselmeyeceği görüldüğünden (sondan önceki sütun), alt boyutlardan her hangi bir maddenin çıkarılmasına gerek olmadığı görülmektedir. *Negatif performans algısı* alt boyutuna ilişkin madde-toplam korelasyon katsayıları 0,317 ile 0,623 ve *Psikolojik savunmasızlık* alt boyuntunun korelasyon katsayıları 0,361 ile 0,501 arasında olduğu bulunmuş ve maddeler ile ait oldukları alt boyutları arasında yeterli düzeyde ilişki ($r \geq 0,30$) (Bursal, 2017, s.194) olduğu görülmüştür.

Müzik Performans Kaygısı Envanterinin iç-tutarlılığı için tüm maddeleri (25 maddesi) birlikte ve tek boyutlu olarak incelendiğinde ise genel güvenirlik katsayısının 0,863 olduğu bulunmuştur. Bu doğrultuda Müzik Performans Kaygısı Envanterinin tek boyutlu olarak da kullanılabileceği ve yüksek derecede güvenilir olduğu görülmektedir.

Elde edilen veriler ışığında, Müzik Performans Kaygısı Envanterinin güvenirlik (iç-tutarlık) düzeyinin bu çalışma için de yeterli olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, görev yaptıkları kurumu göz önünde bulundurarak, algılarına göre iş doyumlarını belirlemek üzere 20 madde ve iki alt boyuttan meydana gelen Minnesota İş Doyum Ölçeğinden yararlanılmıştır. Baycan (1985) tarafından Türkçeye uyarlandıktan sonra geçerlik-güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Bu uyarlama çalışması sonrası ölçeğin güvenirlik (iç-tutarlılık) katsayısı (Cronbach α) 0,77 şeklinde bulunmuştur.

5 dereceli Likert tipinde hazırlanan Minnesota İş Doyum Ölçeğinin maddeleri/ifadeleri çalışmaya katılanlar tarafından, 'Hiç tatmin etmiyor' (1) ile 'Çok tatmin ediyor' (5) seçeneklerinden birinin seçilmesi şeklinde uygulanmaktadır. Minnesota İş Doyum Ölçeğinin 20 maddesi de olumlu yükleme sahip olarak yazılmıştır. Ölçeğin, bireyin görev yaptığı kurumun sağladığı içsel ve dışsal doyum düzeyini ve ikisinin birlikte genel iş doyumunu ölçen yapısı vardır.

İçsel doyum: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 20 numaralı maddelerden/ifadelerden oluşmaktadır. Bu boyut bireyin kurumda çalışması sonucu oluşan beklentilerine ne derece karşılık bulduğuna ilişkin algısı ile ilgili olup, başarı, farkına varılma, takdir görme ve bunun sonucu yükselme ve benzeri yapılan iş sonucu bireyin aldığı karşılıktan tatmin olması ile ilgili durumları kapsamaktadır. İçsel doyumun ifadelerinden/maddelerinden elde edilen toplam puanın 12'ye bölünmesi ile bireyin ortalama içsel doyum puanı elde edilmektedir. Yüksek ortalama puan yüksek içsel doyum düzeyini, düşük ortalama puan ise düşük içsel doyumu ifade etmektedir.

Dışsal doyum: 5, 6, 12, 13, 14, 17, 18, 19 maddelerinden/ifadelerden meydana gelmektedir. Bireyin yaptığı iş sonucu meydana gelen çevresel değişim, hareket ve ilişkilerden (alınan ücret, kurum içi sosyal ilişkiler, yönetici ve astlarla ilişkiler, çalışma koşulları) alınan tatmine yönelik öğelerden oluşmaktadır. Dışsal doyum maddelerinden/ifadelerinden elde edilen toplam puanın 8'e bölünmesi ile bireyin ortalama dışsal doyum puanı elde edilmektedir. Yüksek ortalama puan yüksek dışsal doyum düzeyini, düşük ortalama puan ise düşük dışsal doyumu ifade etmektedir.

İş Doyumu Ölçeğinin bu çalışma için güvenirliği yine bir madde analizi ile Cronbach's Alfa katsayılarına bakılarak kontrol edilmiştir.

Tablo 2: Minnesota İş Doyumu Ölçeğine İlişkin Güvenirlilik Analizi

Boyut/Ölçek	Madde	Madde Toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde α Katsayısı	Boyuta/Ölçeğe Ait α Katsayısı
İçsel Doyum	Madde 1	0,321	0,770	0,777
	Madde 2	0,625	0,735	
	Madde 3	0,479	0,756	
	Madde 4	0,348	0,768	
	Madde 7	0,364	0,766	
	Madde 8	0,310	0,768	
	Madde 9	0,485	0,757	
	Madde 10	0,384	0,764	
	Madde 11	0,474	0,756	
	Madde 15	0,547	0,746	
	Madde 16	0,414	0,761	
	Madde 20	0,356	0,768	
Dışsal Doyum	Madde 5	0,595	0,814	0,837
	Madde 6	0,500	0,826	
	Madde 12	0,670	0,804	
	Madde 13	0,553	0,820	
	Madde 14	0,570	0,818	
	Madde 17	0,648	0,806	
	Madde 18	0,607	0,812	
	Madde 19	0,382	0,836	
İş Doyumu (Genel)				**0,863**

Tabloda iki boyuttan/faktörden meydana gelen Minnesota İş Doyumu Ölçeğine yönelik olarak yapılan güvenirlilik (iç-tutarlılık) analizi sonucu sunulmuştur.

12 maddeden/ifadeden meydana gelen Minnesota İş Doyumu Ölçeğinin ilk alt boyutu, içsel doyum için güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) α=0,777 olarak bulunmuştur. Bu değer, içsel doyum boyutunu oluşturan maddelerin arasında güvenirliğin yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir. İçsel doyum boyutunun maddelerine ait Madde-Toplam Korelasyon katsayıları da (maddeler ile boyutun bütünü arasındaki ilişki katsayıları) 0,310 ile 0,625 arasında olup yeterli düzeyde ilişki olduğu görülmektedir.

Sekiz maddeden/ifadeden meydana gelen Minnesota İş Doyumu Ölçeğinin ikinci alt boyutu dışsak doyum için güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) α=0,837 olarak bulunmuştur. Bu değer, dışsal doyum boyutunu oluşturan maddelerin arasında yüksek derecede güvenirliğin olduğunu göstermektedir. Dışsal doyum boyutunun maddelerine ait Madde-Toplam Korelasyon katsayıları ise 0,382 ile 0,670 arasında değişmekte olup yeterli düzeyde ilişki olduğu görülmektedir.

Son olarak, ölçeğin tüm maddeleri birlikte analize dâhil edildiğinde, İş Doyumu Ölçeğine ait güvenirlik katsayısının (Cronbach's Alpha) α=0,863 olduğu bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin geneli için de güvenirliğin (iç-tutarlılığın) yüksek dercede olduğunu göstermektedir.

Minnesota İş Doyumu Ölçeği ve alt boyutları için yapılan güvenirlik analizleri sonrası ölçeğin geneli ve alt boyutlarının güvenirlilik düzeylerinin bu araştırma için de yeterli olduğu anlaşılmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden elde edilen verilerin tamamı IBM SPSS 23.0 istatistik paket programına işlenmiş ve veriler üzerinde olabilecek hata kontrolleri sonrası önce normallik dağılımları incelenmiş, daha sonra ise araştırmanın amacına bağlı olarak uygulanacak istatistiki tekniklerin seçimi yapılmıştır.

Araştırmanın amacına uygun olarak uygulanacak istatistikî analizlerin seçimi (parametrik veya non-parametrik) için yapılan Kolmogorov-Smirnov (K-S) ve Shapiro-Wilk testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 3: Bağımsız Değişkenlerin Müzik Performans Kaygısı ve İş Doyumu Puanları Üzerindeki Normallik Dağılımlarına İlişkin Test Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	Yaş	Lise	Çalgı	Kıdem
Müzik Performans Kaygısı	0,321	,002**	0,127	,016*	,011*
Negatif performans algısı	0,184	,001**	0,212	,027*	,024*
Psikolojik savunmasızlık	0,276	,007**	0,256	,036*	,033*
Somatik kaygı	0,308	,000***	0,185	,009**	,008**
Kişisel denetim	0,265	,000***	0,122	,002**	,000***
Fizyolojik savunmasızlık	0,346	,000***	0,142	,003**	,001**
İş Doyumu	0,416	,009**	0,160	,036*	,046*
İçsel doyum	0,389	,013*	0,194	,032*	,037*
Dışsal doyum	0,366	,006**	0,207	,026*	,045*

**p<.05, **p<.01, ***p<.001*

Pallant'a (2005) göre "Veri grubunun normallik dağılımı göstermesi için p>.05 olmalıdır" (Pallant, 2005, s.57). Bağımsız değişken gruplarının bağımlı değişkenler (Müzik Performans Kaygısı Envanteri ve Minnesota İş Doyumu Ölçeği puanları) üzerindeki dağılımların normalliğini araştırmak üzere yapılan Kolmogorov-Smirnov (K-S) ve Shapiro-Wilk testi sonrası, cinsiyet ve mezun olunan lise değişkenleri için normallik varsayımı sağlanırken (p>.05), yaş, bireysel çalgı ve mesleki kıdem değişkenler için normallik varsayımının sağlanamadığı görülmüştür (p<.05).

Normallik dağılımına ilişkin yapılan Kolmogorov-Smirnov (K-S) ve Shapiro-Wilk testi sonrası, araştırmanın amacına bağlı olarak aşağıdaki analizler yapılmıştır;

1. Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı ve iş doyumu seviyelerini belirlemek amacıyla, ölçek ve alt boyutlarına ilişkin puanların ortalaması ($\overline{X}$) ve standart sapma (*ss)* değerleri hesaplanmıştır.
2. Müzik öğretmenlerinin, cinsiyete ve mezun oldukları liseye bağlı olarak müzik performans kaygısı ve iş doyumu düzeylerinde (puanlarında) anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere bağımsız/ilişkisiz gruplar t-testi uygulanmıştır.
3. Müzik öğretmenlerinin, yaş, bireysel çalgı ve mesleki kıdem sürelerine bağlı olarak, müzik performans kaygısı ve iş doyumu seviyelerinde (puanlarında) anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacıyla (normallik varsayımı sağlanamadığından) Kruskal-Wallis *H* testi uygulanmıştır. Anlamlı farklılaşma bulunduğu durumda ise hangi gruplar arasında anlamlı farklılaşma olduğunu belirleyebilmek üzere post-hoc Mann-Whitney *U* testi uygulanmıştır.
4. Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeyleri ile iş doyumu düzeyleri arasındaki ilişkileri araştırmak üzere ise Pearson momentler çarpımı korelasyonu katsayıları hesaplanmıştır.

Yapılan tüm istatistiksel hesaplamalarda temel anlamlılık düzeyi *0,05* olarak kabul edilmiştir.

3. Bulgular

Tablo 4: Müzik Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet	***f***	**%**	**% *Geç.***	**% *Yığ.***
Kadın	53	52,5	52,5	52,5
Erkek	48	47,5	47,5	100,0
Toplam	101	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %52,5'i kadın ve %47,5'i erkektir.

Tablo 5: Müzik Öğretmenlerinin Yaşa Göre Dağılımları

Yaş	***f***	**%**	**% *Geç.***	**% *Yığ.***
25 ve altı	14	13,9	13,9	13,9
26-30	55	54,5	54,5	68,3
31-35	23	22,8	22,8	91,1
36 ve üstü	9	8,9	8,9	100,0
Toplam	101	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin yaşları 24 ile 47 arasında değişmekte olup ortalama yaş 29,6±4,8 olarak hesaplanmıştır. Öğretmenlerin büyük bir bölümü, %54,5 ile 26-30 yaş grubunda yer almaktadır.

Tablo 6: Müzik Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Liseye Göre Dağılımları

Mezun olunan lise	***f***	**%**	**% *Geç.***	**% *Yığ.***
Genel lise	51	50,5	50,5	50,5
GSL	48	47,5	47,5	98,0
Diğer	2	2,0	2,0	100,0
Toplam	101	100,0	100,0	

Öğretmenlerin yarısına yakını, %50,5 ile bir genel liseden mezunken, %47,5'i bir GSL'den ve kalan %2,0'si diğer bir lise türünden mezundur.

Tablo 7: Müzik Öğretmenlerinin Bireysel Çalgılarına Göre Dağılımları

Bireysel çalgı	***f***	**%**	**% *Geç.***	**% *Yığ.***
Telli çalgılar	33	32,7	32,7	32,7
Yaylı çalgılar	31	30,7	30,7	63,4
Üflemeli çalgılar	10	9,9	9,9	73,3
Piyano	20	19,8	19,8	93,1
Şan	7	6,9	6,9	100,0
Toplam	101	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin %32,7'sinin bireysel çalgısı bir telli çalgı, %30,7'sinin yaylı çalgı, %9,9'unun üflemeli çalgı, %19,8'inin piyano ve kalan %6,9'unun şandır.

Tablo 8: Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları

Mesleki kıdem (yıl)	***f***	***%***	***% Geç.***	***% Yığ.***
3 yıl ve altı	68	67,3	67,3	67,3
4-6 yıl	21	20,8	20,8	88,1
7 yıl ve üstü	12	11,9	11,9	100,0
Toplam	101	100,0	100,0	

Müzik öğretmenlerinin mesleki kıdem süreleri 0,2 yıl ile 21 yıl arasında değişmekte olup ortalama mesleki kıdem süresi 3,7±3,9 olarak hesaplanmıştır. Öğretmenlerin oldukça büyük bir bölümü, %67,3 ile 3 yıl ve altı bir süredir mesleğini yapmaktadır. Öğretmenlerin %20,8'i 4-6 yıldır ve kalan %11,9'u ise 7 yıl ve daha uzun süredir Milli Eğitim Bakanlığında çalışmaktadır.

Tablo 9: Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler (N=101)

Boyut/Ölçek	**En Düşük**	**En Yüksek**	$\overline{X}$	**ss**
*Negatif performans algısı**	0	4	1,53	0,82
*Psikolojik savunmasızlık**	0	4	1,66	0,86
*Somatik kaygı**	0	6	1,86	1,38
*Kişisel denetim**	0	6	2,02	1,66
*Fizyolojik savunmasızlık**	0	6	1,56	1,37
Müzik Performans Kaygısı*	**0**	**4**	**1,73**	**0,89**
*Negatif performans algısı***	0,00	53,00	21,38	11,45
*Psikolojik savunmasızlık***	0,00	34,00	13,29	6,91
*Somatik kaygı***	0,00	6,00	1,86	1,38
*Kişisel denetim***	0,00	6,00	2,02	1,66
*Fizyolojik savunmasızlık**	0,00	6,00	1,56	1,37
Müzik Performans Kaygısı**	**1,00**	**98,00**	**40,11**	**19,32**

**Ortalama puanlar **Toplam puanlar*

Tablo 10: Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerine Göre Dağılımları

Müzik Performans Kaygı Düzeyi	***f***	***%***	***% Geç.***	***% Yığ.***
Düşük	63	62,4	62,4	62,4
Orta	38	37,6	37,6	100,0
Toplam	101	100,0	100,0	

Tabloya göre araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin toplam müzik performans kaygısı puanları 1,00 ile 98,00 arasında değişmekte olup ortalama toplam puan 40,11±19,32 olarak belirlenmiştir (Tablo 9). Envanterden alınabilecek toplam puan 0 ile 150 arasında değişebilmekte, 105 puan ve üstü yüksek müzikal performans kaygısını, 45 ve altında alınan toplam puan ise düşük müzikal performans puanını işaret etmektedir (Tokinan, 2013). Bu nedenle, öğretmenlerin müzik performans kaygısı düzeylerinin düşük olduğu anlaşılmaktadır. Kesme puan dikkate alınarak müzik öğretmenlerinin kaygı düzeyi dağılımlarına bakıldığında ise %62,4'ünün düşük ve %37,6'sının orta düzeyde olduğu bulunmuştur (Tablo 10).

Alınabilecek ortalama puanların sınırları düşünüldüğünde, iki alt boyutun 'Düşük' (Somatik kaygı ve Kişisel denetim), diğer üç boyutun ise 'Çok düşük' düzeyde kaygı düzeyine karşılık geldiği (Negatif performans algısı, Psikolojik savunmasızlık ve Fizyolojik savunmasızlık) görülmektedir. Buna göre; müzik öğretmenlerinin en yüksek kaygı düzeyinin Kişisel denetim

boyutu için bulunduğu görülmektedir ($\overline{X}$ Kişisel denetim=2,02±1,66; 'Düşük' düzeyde). Kişisel denetim boyutunu sırasıyla, Somatik kaygı ($\overline{X}$ Somatik kaygı =1,86±1,37; 'Düşük' düzeyde), Psikolojik savunmasızlık ($\overline{X}$ Psikolojik savunmasızlık=1,66±0,86; 'Çok düşük' düzeyde), Fizyolojik savunmasızlık ($\overline{X}$ Fizyolojik savunmasızlık=1,56±1,37; 'Çok düşük' düzeyde) ve Negatif performans algısı takip etmektedir ($\overline{X}$ Negatif performans algısı=1,53±0,82; 'Çok düşük' düzeyde). Genel müzik performans kaygısı ise 1,73±0,89; 'Düşük' düzeyde bulunmuştur.

Tablo 11: Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi (N=101)

Boyut/Ölçek	Cinsiyet	Betimsel İst.			t-testi			Etki (*d*)
		n	$\overline{X}$	*ss*	*t*	*sd*	*P*	
Negatif performans algısı	Kadın	53	23,49	10,69	2,28	99	**0,016***	0,38
	Erkek	48	19,15	12,23				
Psikolojik savunmasızlık	Kadın	53	15,17	7,24	2,36	99	**0,008****	0,56
	Erkek	48	11,31	6,45				
Somatik kaygı	Kadın	53	1,96	1,41	0,77	99	0,442	-
	Erkek	48	1,75	1,35				
Kişisel denetim	Kadın	53	1,98	1,46	0,25	99	0,807	-
	Erkek	48	2,06	1,87				
Fizyolojik savunmasızlık	Kadın	53	1,66	1,49	0,74	99	0,461	-
	Erkek	48	1,46	1,22				
Müzik Performans Kaygısı	**Kadın**	**53**	**43,26**	**18,23**	**2,19**	**99**	**0,024***	**0,34**
	Erkek	**48**	**36,73**	**20,39**				

**p<.05, **p<.01*

Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı seviyelerinin (puanlarının) cinsiyet değişkenine bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan ilişkisiz/bağımsız gruplar t testine göre, cinsiyet değişkeni, ölçeğin hem geneli hem de iki alt boyutu (Negatif performans algısı ve Psikolojik savunmasızlık) özelinde anlamlı farklılaşmaya neden olmaktadır (p<0,05).

Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin yaş unsuruna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre, öğretmenlerin yaşı, ölçeğin sadece bir alt boyutu (*Psikolojik savunmasızlık*) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır ($X^2_{(3)}$=8,36; p=0,025) (Tablo 11). Post-hoc Mann-Whitney *U* testine göre; yaşı 25 ve altında olan ile yaşı 26-30 arasında olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması $_{25 \text{ ve altı}}$=58,43; Sıra Ortalaması $_{26\text{-}30}$=56,48) *psikolojik savunmasızlık* düzeyleri, yaşı 36 ve üstünde olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması $_{36 \text{ ve üstü}}$=32,89) daha yüksektir.

Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı seviyelerinin mezun oldukları lise değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla yapılan bağımsız gruplar t-testine göre, öğretmenlerin mezun oldukları lise, ölçeğin sadece bir alt boyutu (*Kişisel denetim*) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır [$t_{(97)}$=2,68; p=0,009].

Tablo 12: Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Çaldıkları Bireysel Çalgıya Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101)

Boyut/ Ölçek	Bireysel çalgı	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis *H*			M-W	Etki (*d*)
		n	*Sıra Ort.*	*X²*	*sd*	*p*		
Negatif performans algısı	Telli ç. (1)	33	49,80	1,87	4	0,759	-	-
	Yaylı ç. (2)	31	50,47					
	Üflemeli ç. (3)	10	62,10					
	Piyano (4)	20	50,60					
	Şan (5)	7	44,29					
Psikolojik savunmasızlık	Telli ç. (1)	33	36,71	8,05	4	0,019*	1 ile 2, 4, 5	0,47
	Yaylı ç. (2)	31	59,93					
	Üflemeli ç. (3)	10	47,11					
	Piyano (4)	20	60,14					
	Şan (5)	7	61,90					
Somatik kaygı	Telli ç. (1)	33	53,27	2,40	4	0,663	-	-
	Yaylı ç. (2)	31	50,39					
	Üflemeli ç. (3)	10	59,15					
	Piyano (4)	20	48,23					
	Şan (5)	7	39,29					
0,53Kişisel denetim	Telli ç. (1)	33	34,87	9,32	4	0,013*	1 ile 2, 4, 5	0,53
	Yaylı ç. (2)	31	65,30					
	Üflemeli ç. (3)	10	43,89					
	Piyano (4)	20	62,51					
	Şan (5)	7	64,50					
Fizyolojik savunmasızlık	Telli ç. (1)	33	38,26	11,80	4	0,009**	1 ile 2, 4, 5	0,63
	Yaylı ç. (2)	31	70,48					
	Üflemeli ç. (3)	10	50,95					
	Piyano (4)	20	69,93					
	Şan (5)	7	71,29					
Müzik Performans Kaygısı	**Telli ç. (1)**	**33**	**36,23**	**8,94**	**4**	**0,016***	1 ile 2, 4, 5	**0,51**
	Yaylı ç. (2)	**31**	**62,85**					
	Üflemeli ç. (3)	**10**	**46,64**					
	Piyano (4)	**20**	**61,75**					
	Şan (5)	**7**	**64,36**					

**p<.05, **p<.01*

Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin çaldıkları bireysel çalgı değişkeni özelinde anlamlı farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre, çalınan bireysel çalgı, ölçeğin hem geneli hem de üç alt boyutu (Psikolojik savunmasızlık, Kişisel denetim ve Fizyolojik savunmasızlık) bakımından da anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 12). Bu doğrultuda;

Müzik öğretmenlerinin, psikolojik savunmasızlık düzeylerinin, çaldıkları bireysel çalgıya göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(4)=8,05; p=0,019). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgısı yaylı çalgı, piyano ve şan olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması Yaylı çalgılar=59,93; Sıra Ortalaması Piyano=60,14; Sıra Ortalaması Şan=61,90) psikolojik savunmasızlık düzeyleri, bireysel çalgısı telli çalgı olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması Telli çalgılar=36,71) daha yüksektir. Etki

düzeyine bakıldığında, çalınan bireysel çalgının, psikolojik savunmasızlık (boyutu) düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu (d Cohen=0,47) bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, kişisel denetim düzeylerinin de çaldıkları bireysel çalgıya göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(4)=9,32; p=0,013). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgısı yaylı çalgı, piyano ve şan olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması Yaylı çalgılar=63,30; Sıra Ortalaması Piyano=62,51; Sıra Ortalaması Şan=64,50) kişisel denetim düzeyleri de bireysel çalgısı telli çalgı olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması Telli çalgılar=34,87) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, çalınan bireysel çalgının, kişisel denetim (boyutu) düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu (d Cohen=0,53) bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, fizyolojik savunmasızlık düzeylerinin de çaldıkları bireysel çalgıya göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(4)=11,80; p=0,009). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgısı yaylı çalgı, piyano ve şan olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması Yaylı çalgılar=70,48; Sıra Ortalaması Piyano=69,93; Sıra Ortalaması Şan=71,29) fizyolojik savunmasızlık düzeyleri de bireysel çalgısı telli çalgı olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması Telli çalgılar=38,26) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, çalınan bireysel çalgının, fizyolojik savunmasızlık (boyutu) düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu (d Cohen=0,63) bulunmuştur.

Son olarak, müzik öğretmenlerinin, (genel) müzik performans kaygısı düzeylerinin de çaldıkları bireysel çalgıya göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(4)=8,94; p=0,016). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgısı yaylı çalgı, piyano ve şan olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması Yaylı çalgılar=62,85; Sıra Ortalaması Piyano=61,75; Sıra Ortalaması Şan=64,36) müzik performans kaygısı düzeyleri, bireysel çalgısı telli çalgı olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması Telli çalgılar=36,23) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, çalınan bireysel çalgının, genel müzik performans kaygısı düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu (d Cohen=0,51) bulunmuştur.

Tablo 13: Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Mesleki Kıdeme Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101)

Boyut/ Ölçek	Mesleki kıdem	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis *H*			M-W	Etki (*d*)
		n	*Sıra Ort.*	X^2	*sd*	*p*		
Negatif performans algısı	3 yıl ve altı (1)	68	56,21	6,99	2	0,030*	1 ile 2, 3	0,46
	4-6 yıl (2)	21	37,67					
	7 yıl ve üstü (3)	12	36,04					
Psikolojik savunmasızlık	3 yıl ve altı (1)	68	56,40	7,11	2	0,029*	1 ile 2, 3	0,47
	4-6 yıl (2)	21	39,88					
	7 yıl ve üstü (3)	12	39,83					
Somatik kaygı	3 yıl ve altı (1)	68	56,98	9,10	2	0,011*	1 ile 2, 3	0,56
	4-6 yıl (2)	21	39,02					
	7 yıl ve üstü (3)	12	38,08					
Kişisel denetim	3 yıl ve altı (1)	68	52,72	0,86	2	0,652	-	-
	4-6 yıl (2)	21	48,71					
	7 yıl ve üstü (3)	12	45,25					
Fizyolojik savunmasızlık	3 yıl ve altı (1)	68	51,44	0,49	2	0,782	-	-
	4-6 yıl (2)	21	52,52					
	7 yıl ve üstü (3)	12	45,83					
Müzik Performans Kaygısı	**3 yıl ve altı (1)**	**68**	**56,92**	**8,57**	**2**	**0,014***	**1 ile 2, 3**	**0,54**
	4-6 yıl (2)	**21**	**39,79**					
	7 yıl ve üstü (3)	**12**	**37,08**					

**p<.05*

Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin Milli Eğitim Bakanlığında çalıştıkları süre değişkenine göre anlamlı farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre, mesleki kıdem, ölçeğin hem geneli hem de üç alt boyutu (Negatif performans algısı, Psikolojik savunmasızlık ve Somatik kaygı) bakımından da anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 13). Bu doğrultuda;

Müzik öğretmenlerinin, negatif performans algısı düzeylerinin, mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(2)=6,99; p=0,030). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney U testine göre; 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması 3 yıl ve altı=56,21) negatif performans algısı düzeyleri, daha uzun süredir çalışan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması 4-6 yıl=37,67; Sıra Ortalaması 7 yıl ve üstü=36,04) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, mesleki kıdemin, negatif performans algısı (boyutu) düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu (d Cohen=0,46) bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, psikolojik savunmasızlık düzeylerinin de mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(2)=7,11; p=0,029). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması 3 yıl ve altı=56,40) psikolojik savunmasızlık düzeyleri, daha uzun süredir çalışan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması 4-6 yıl=39,88; Sıra Ortalaması 7 yıl ve üstü=39,83) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, mesleki kıdemin, psikolojik savunmasızlık (boyutu) düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu (d Cohen=0,47) bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, somatik kaygı düzeylerinin de mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(2)=9,10; p=0,011). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması 3 yıl ve altı=56,98) somatik kaygı düzeyleri, daha uzun süredir çalışan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması 4-6 yıl=39,02; Sıra Ortalaması 7 yıl ve üstü=38,08) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, mesleki kıdemin, somatik kaygı (boyutu) düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu (d Cohen=0,56) bulunmuştur.

Son olarak, müzik öğretmenlerinin, (genel) müzik performans kaygısı düzeylerinin de mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(2)=8,57; p=0,014). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması 3 yıl ve altı=56,92) müzik performans kaygısı düzeyleri, daha uzun süredir çalışan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması 4-6 yıl=39,79; Sıra Ortalaması 7 yıl ve üstü=37,08) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, mesleki kıdemin, genel müzik performans kaygısı düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu (d Cohen=0,54) bulunmuştur.

Tablo 14: Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi (N=101)

Boyut/Ölçek	Cinsiyet	Betimsel İst.			t-testi			Etki (*d*)
		n	$\overline{X}$	***ss***	***t***	***sd***	***p***	
İçsel doyum	Kadın	53	3,54	0,57	0,89	99	0,376	-
	Erkek	48	3,63	0,44				
Dışsal doyum	Kadın	53	2,91	0,77	2,24	99	0,019*	0,37
	Erkek	48	2,62	0,78				
İş Doyumu	**Kadın**	**53**	**3,20**	**0,60**	**0,44**	**99**	**0,659**	**-**
	Erkek	**48**	**3,15**	**0,54**				

**p<.05*

Müzik öğretmenlerinin, iş doyumu düzeylerinin (puanlarının) cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespiti için yapılan ilişkisiz/bağımsız gruplar t testine göre, cinsiyet değişkeni, dışsal doyum boyutu bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 14). Buna göre; kadın ve erkek müzik öğretmenlerinin, dışsal (iş) doyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır [t(99)=2,24; p=0,019]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kadın müzik öğretmenlerinin ($\overline{X}$ Kadın=2,91) dışsal (iş) doyum düzeylerinin, erkek öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir ($\overline{X}$ Erkek=2,62). Cinsiyetin etkisine bakıldığında, müzik öğretmenlerinin cinsiyetinin, dışsal (iş) doyumu üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu bulunmuştur (d Cohen=0,37).

Tablo 15: Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Yaşa Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101)

Boyut/ Ölçek	Yaş	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis *H*			M-W	Etki (*d*)
		n	*Sıra Ort.*	X^2	*sd*	*p*		
İçsel doyum	25 ve altı (1)	14	44,71	3,51	3	0,319	-	-
	26-30 (2)	55	48,05					
	31-35 (3)	23	59,13					
	36 ve üstü (4)	9	58,06					
Dışsal doyum	25 ve altı (1)	14	42,18	8,43	3	0,039*	1 ile 3, 4	0,49
	26-30 (2)	55	53,41					
	31-35 (3)	23	62,19					
	36 ve üstü (4)	9	64,22					
İş Doyumu	**25 ve altı (1)**	**14**	**40,02**	**7,57**	**3**	**0,044***	**1 ile 3, 4**	**0,45**
	26-30 (2)	**55**	**51,24**					
	31-35 (3)	**23**	**60,85**					
	36 ve üstü (4)	**9**	**61,20**					

**p<.05*

Müzik öğretmenlerinin, iş doyumu düzeylerinin yaşa bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre, öğretmenlerin yaşı, ölçeğin dışsal doyum boyutu ile geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 15). Buna göre;

Müzik öğretmenlerinin, dışsal (iş) doyum düzeylerinin, yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(3)=8,43; p=0,039). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney U testine göre; yaşı 25 ve altında olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması 25 ve altı=42,18) dışsal (iş) doyum düzeyleri, yaşı 31-35 ile yaşı 36 ve üstünde olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması 31-35=62,19; Sıra Ortalaması 36 ve üstü=64,22) daha düşüktür. Etki düzeyi incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin yaşının, dışsal (iş) doyum üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu (d Cohen=0,49) bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, genel iş doyumu düzeylerinin de yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(3)=7,57; p=0,044). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; yaşı 25 ve altında olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması 25 ve altı=40,02) genel iş doyumu düzeyleri de yaşı 31-35 ile yaşı 36 ve üstünde olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması 31-35=60,85; Sıra Ortalaması 36 ve üstü=61,20) daha düşüktür. Etki düzeyi incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin yaşının, genel iş doyumu üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu (d Cohen=0,45) bulunmuştur.

Tablo 16: Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Mezun Oldukları Liseye Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi (N=99[ee])

Boyut/Ölçek	Mezun olunan lise	Betimsel İst.			t-testi			Etki (*d*)
		N	$\overline{X}$	*ss*	*t*	*sd*	*p*	
İçsel doyum	Genel lise	51	3,72	0,49	2,22	97	0,037*	0,60
	GSL	48	3,42	0,51				
Dışsal doyum	Genel lise	51	2,85	0,83	1,16	97	0,249	-
	GSL	48	2,67	0,71				
İş Doyumu	**Genel lise**	**51**	**3,31**	**0,58**	**2,17**	**97**	**0,041***	**0,51**
	GSL	**48**	**3,02**	**0,55**				

**p<.05*

[ee]Diğer lise (türlerinden) mezun 2 kişi analize dâhil edilmemiştir.

Müzik öğretmenlerinin, iş doyumu düzeylerinin mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan bağımsız gruplar t testine göre, mezun olunan lise, ölçeğin içsel doyum boyutu ile geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 16). Buna göre;

Müzik öğretmenlerinin, mezun oldukları liseye bağlı olarak içsel (iş) doyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur [t(97)=2,22; p=0,037]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, genel (düz) liselerden mezun olan müzik öğretmenlerinin ($\overline{X}$ Genel lise=3,72) içsel (iş) doyum düzeylerinin, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir ($\overline{X}$ GSL=3,42). Mezun olunan lise değişkeninin etkisine bakıldığında, müzik öğretmenlerinin mezun oldukları lisenin, içsel (iş) doyum üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu bulunmuştur (d Cohen=0,60).

Müzik öğretmenlerinin, mezun oldukları liseye bağlı olarak genel iş doyumu düzeyleri arasında da anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur [t(97)=2,17; p=0,041]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, genel (düz) liselerden mezun olan müzik öğretmenlerinin ($\overline{X}$ Genel lise=3,31) genel iş doyumu düzeylerinin, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir ($\overline{X}$ GSL=3,02). Müzik öğretmenlerinin mezun oldukları lisenin, genel iş doyumu üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu bulunmuştur (d Cohen=0,51).

Tablo 17: Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Çaldıkları Bireysel Çalgıya Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101)

Boyut/ Ölçek	Bireysel çalgı	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis *H*			M-W	Etki (*d*)
		n	*Sıra Ort.*	X^2	*sd*	*p*		
İçsel doyum	Telli ç. (1)	33	54,05	2,82	4	0,588	-	-
	Yaylı ç. (2)	31	48,32					
	Üflemeli ç. (3)	10	44,35					
	Piyano (4)	20	48,63					
	Şan (5)	7	64,79					
Dışsal doyum	Telli ç. (1)	33	55,26	10,49	4	0,010*	5 ile 2, 3, 4	0,54
	Yaylı ç. (2)	31	46,31					
	Üflemeli ç. (3)	10	45,80					
	Piyano (4)	20	45,28					
	Şan (5)	7	75,50					
İş Doyumu	**Telli ç. (1)**	**33**	**56,59**	**9,84**	**4**	**0,014***	**5 ile 2, 3, 4**	**0,51**
	Yaylı ç. (2)	**31**	**46,15**					
	Üflemeli ç. (3)	**10**	**43,60**					
	Piyano (4)	**20**	**45,75**					
	Şan (5)	**7**	**71,71**					

**p<.05*

Müzik öğretmenlerinin, iş doyumu düzeylerinin çaldıkları bireysel çalgı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla uygulanan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre, çalınan bireysel çalgı, ölçeğin hem geneli hem de dışsal doyumu bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 17). Buna göre;

Müzik öğretmenlerinin, dışsal (iş) doyum düzeylerinin, çaldıkları bireysel çalgıya göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(4)=10,49; p=0,010). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgısı şan olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması Şan=75,50) dışsal (iş) doyum düzeyleri, bireysel çalgısı yaylı, üflemeli ve piyano olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması Yaylı çalgılar=46,31; Sıra Ortalaması Üflemeli=45,80; Sıra Ortalaması Piyano=45,28) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, çalınan bireysel çalgının, dışsal (iş) doyum düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu (d Cohen=0,54) bulunmuştur.

Son olarak, müzik öğretmenlerinin, (genel) iş doyumu düzeylerinin de çaldıkları bireysel çalgıya göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(4)=9,84; p=0,014). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgısı şan olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması Şan=71,71) (genel) iş doyumu düzeyleri, bireysel çalgısı yaylı, üflemeli ve piyano olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması Yaylı çalgılar=46,15; Sıra Ortalaması Üflemeli=43,60; Sıra Ortalaması Piyano=45,75) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, çalınan bireysel çalgının, (genel) iş doyumu düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu (d Cohen=0,51) bulunmuştur.

Tablo 18: Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Mesleki Kıdeme Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101)

Boyut/ Ölçek	Mesleki kıdem	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis *H*			M-W	Etki (*d*)
		n	*Sıra Ort.*	X^2	*sd*	*p*		
İçsel doyum	3 yıl ve altı (1)	68	42,01	8,93	2	0,024*	1 ile 3	0,59
	4-6 yıl (2)	21	58,38					
	7 yıl ve üstü (3)	12	65,71					
Dışsal doyum	3 yıl ve altı (1)	68	43,73	9,14	2	0,016*	1 ile 3	0,60
	4-6 yıl (2)	21	49,14					
	7 yıl ve üstü (3)	12	72,13					
İş Doyumu	**3 yıl ve altı (1)**	**68**	**42,39**	**9,08**	**2**	**0,021***	**1 ile 3**	**0,60**
	4-6 yıl (2)	**21**	**54,74**					
	7 yıl ve üstü (3)	**12**	**69,92**					

**p<.05*

Müzik öğretmenlerinin, iş doyumu düzeylerinin Milli Eğitim Bakanlığında çalıştıkları süreye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla uygulanan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre, mesleki kıdem, ölçeğin hem geneli hem de iki alt boyutu bakımından da anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 18). Buna göre;

Müzik öğretmenlerinin, içsel (iş) doyum düzeylerinin, mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(2)=8,93; p=0,024). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney U testine göre; 7 yıl ve üstü bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması 7 yıl ve üstü=65,71) içsel (iş) doyum düzeyleri, 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması 3 yıl ve altı=42,01) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, mesleki kıdemin, içsel (iş) doyum düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu (d Cohen=0,59) bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, dışsal (iş) doyum düzeylerinin de mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(2)=9,14; p=0,016). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; 7 yıl ve üstü bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması 7 yıl ve üstü=72,13) dışsal (iş) doyum düzeyleri, 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması 3 yıl ve altı=43,73) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, mesleki kıdemin, dışsal (iş) doyum düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu (d Cohen=0,60) bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, genel iş doyumu düzeylerinin de mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur (X2(2)=9,08; p=0,021). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; 7 yıl ve üstü bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması 7 yıl ve üstü=69,92) genel iş doyumu düzeyleri, 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması 3 yıl ve altı=42,39) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, mesleki kıdemin, genel iş doyumu düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu (d Cohen=0,60) bulunmuştur.

Tablo 19: Müzik Öğretmenlerinin Müzik Kaygısı Düzeyleri ile İş Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Korelasyon Katsayıları (N=101)

		İçsel doyum	Dışsal doyum	İş Doyumu
Negatif performans algısı	*r*	-,293**	-,292**	-,332**
	p	0,003	0,003	0,001
Psikolojik savunmasızlık	*r*	-,301**	-0,194	-,268**
	p	0,002	0,051	0,007
Somatik kaygı	*r*	-0,133	-0,052	-0,095
	p	0,183	0,607	0,343
Kişisel denetim	*r*	-0,074	-,222*	-0,185
	p	0,464	0,026	0,064
Fizyolojik savunmasızlık	*r*	-0,163	-0,139	-0,168
	p	0,104	0,166	0,093
Müzik Performans Kaygısı	*r*	-,231*	-,233*	-,263**
	p	0,020	0,019	0,008

**p<.05, **p<.01*

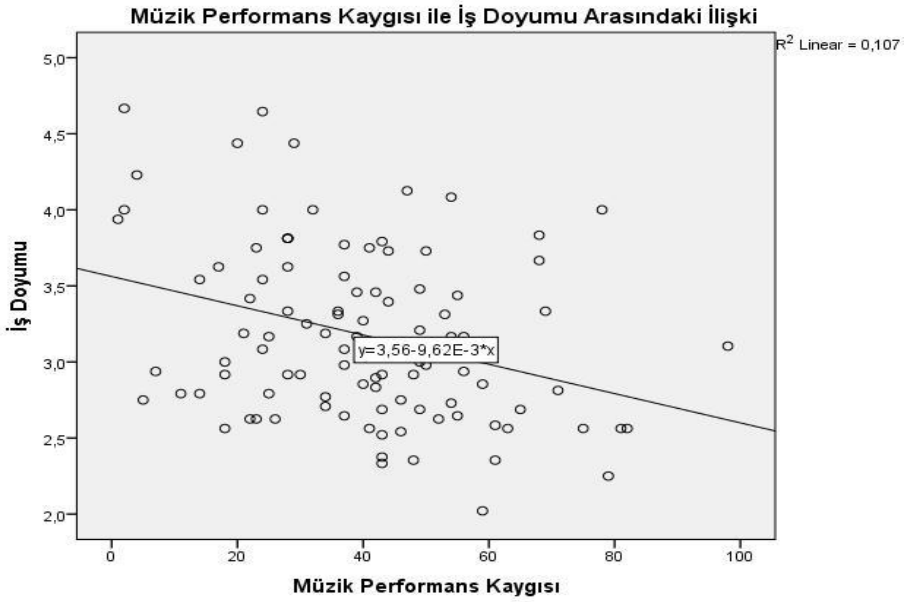

Şekil 2: Müzik Öğretmenlerinin Performans Kaygısı Düzeyleri ile İş Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişki

Tablo 19'dan görüleceği üzere, müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeyleri (puanları) ile iş doyumu düzeyleri arasında negatif yönlü ve 'zayıf' ile 'orta' güçlük derecesinde değişen, anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Buna göre;

a) Müzik öğretmenlerinin içsel (iş) doyum puanları ile negatif performans algısı (r=-,293; p=003), psikolojik savunmasızlık (r=-,301; p=002) ve genel müzik performans kayısı

düzeyi (r=-,231; p=020) arasında anlamlı ve negatif ilişki olduğu bulunmuştur. Başka bir deyişle, müzik öğretmenlerinin negatif performans algısı, psikolojik savunmasızlık ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir artış, içsel (iş) doyum düzeylerinde düşüşe neden olmaktadır. Veya tersi şekilde, müzik öğretmenlerinin negatif performans algısı, psikolojik savunmasızlık ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir düşüş, içsel (iş) doyum düzeylerinde artışa neden olmaktadır.

b) Müzik öğretmenlerinin dışsal (iş) doyum puanları ile negatif performans algısı (r=-,292; p=003), kişisel denetim (r=-,222; p=026) ve genel müzik performans kayısı düzeyi (r=-,233; p=019) arasında anlamlı ve negatif ilişki olduğu bulunmuştur. Başka bir deyişle, müzik öğretmenlerinin negatif performans algısı, kişisel denetim ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir artış, dışsal (iş) doyum düzeylerinde düşüşe neden olmaktadır. Veya tersi şekilde, müzik öğretmenlerinin negatif performans algısı, *kişisel denetim* ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir düşüş, dışsal (iş) doyum düzeylerinde artışa neden olmaktadır.

c) Son olarak, müzik öğretmenlerinin genel iş doyum puanları ile negatif performans algısı (r=-,332; p=001), psikolojik savunmasızlık (r=-,268; p=007) ve genel müzik performans kayısı düzeyi (r=-,263; p=008) arasında anlamlı ve negatif ilişki olduğu bulunmuştur. Başka bir deyişle, müzik öğretmenlerinin negatif performans algısı, psikolojik savunmasızlık ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir artış, genel iş doyum düzeylerinde düşüşe neden olmaktadır. Veya tersi şekilde, müzik öğretmenlerinin negatif performans algısı, psikolojik savunmasızlık ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir düşüş, genel iş doyum düzeylerinde artışa neden olmaktadır.

4. Tartışma-Sonuç

Bu araştırmanın sonucunda, müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygılarının oldukça düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Müzik öğretmenlerinin demografik özelliklerine göre müzik performans kaygıları incelendiğinde ise öğretmenlerin cinsiyeti, bireysel çalgısı ve mesleki kıdemlerinin farklılaşma nedeni olduğu ve cinsiyetin etkisinin 'orta' derecede, bireysel çalgı ile mesleki kıdemin etkisinin ise 'büyük' olduğu bulunmuştur. Öte yandan, müzik öğretmenlerinin yaşı ve mezun oldukları lise türünün ise etkili olmadığı görülmüştür. Düz (genel) lise mezunları ile Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun olan öğretmenlerin genel müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı fark olmaması ilgi çeken bir sonuç olmuştur. Bunun belki de en olası nedenlerinden biri okullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin kendilerini kaygı yaratacak performans ortamlarında hissetmemeleri olabilir. Bu araştırma ile elde edilen sonuçlar, konuyla ilgili literatürdeki diğer çalışmalar ile bazı bakımlardan benzerlik taşırken bazı çalışmalara göre ise farklı sonuçlara varmıştır. Tokinan'ın (2014) müzik öğretmen adayları ile yaptığı çalışmada da genel müzik performans kaygısını düşük olarak tespit etmiştir. Araştırmacı, bu çalışmanın sonucuna benzer şekilde öğretmen adaylarının cinsiyetinin müzik performans kaygısında farklılaşmaya neden olduğunu, yaş ve mezun olunan lise türünün ise anlamlı bir farklılaşmaya neden olmadığını belirtmektedir. Çok benzer şekilde, Güdek ve Çiçek (2017) de, mesleki müzik eğitim alan lisans öğrencileri ile yaptıkları çalışmanın sonucunda, fakülte ve cinsiyetin müzik performans kaygı düzeylerinde etkili olduğunu, yaş, sınıf ve bireysel çalgı değişkenlerinin ise anlamlı bir fark neden olmadığını bulmuşlardır. Jelen (2017) de kadın müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeylerini erkeklerden daha yüksek olarak tespit etmiş, ayrıca 1. Sınıf öğrencilerinin kaygı düzeylerinin de üst sınıflardan daha düşük olduğunu bulmuştur. Atay (2018) ise kız öğrencilerin müzik performans kaygı düzeylerini daha yüksek bulmuşken, bireysel çalgının ise anlamlı bir farka neden olmadığını belirtmektedir. Yöndem'in (2012) yaptığı çalışmada ise müzik bölümü öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerinde özellikle bireylerin kendileri ile ilgili olumlu ve olumsuz algılarının (bilişsel ve duygusal) belirleyici olduğuna dikkat

çekmektedir. Yaşantıların kaygı düzeyleri üzerinde etkisinin belirleyici olduğunu ifade eden yazara göre beğenilmeme korkusu, mükemmeliyetçilik ve kendisine ilişkin yeterlik algısı gibi durumların müzik performansını olumlu veya olumsuz etkilediğini söylemektedir. Yazarın yargılarını, yapılan bu çalışma dikkate alarak yorumladığımızda, MEB'e bağlı okullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin kendilerini çok zorlayacak ortamlarda bulunmamaları nedeniyle müzik performans kaygı düzeylerinin düşük çıkması daha öngörülebilir hale geldiği düşünülebilir. Topcan ve Otacıoğlu (2018) de, performans sergilemenin ve dolayısıyla sergileyenin kaygı duyma düzeyinin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutları olduğunu ve bu faktörleri dikkate almadan müzik performans kaygısının anlaşılamayacağını belirtmektedir.

Araştırmanın diğer bir sonucu, müzik öğretmenlerinin iş doyumu düzeyleri ile ilgili olup, Minnesota İş Doyum Ölçeğinden yararlanılmıştır. Ölçekten elde edilen puanlara göre, müzik öğretmenlerinin içsel doyum düzeyleri yüksekken, dışsal doyum düzeyleri ile genel iş doyumu düzeyleri orta düzeyde bulunmuştur. Şahin (2013) öğretmenlerin iş doyum düzeylerini incelediği çalışmasında benzer şekilde, öğretmenlerin genel iş doyum düzeylerini 'kısmen doyumlu' olarak hesaplamıştır. Eğinli (2009) de özel sektör ve kamu çalışanların iş doyumlarını incelediği çalışmasında, kamu çalışanlarının %24'ünde yüksek ve %68,2'sinde orta düzeyde iş doyumu düzeyi saptamıştır. Demografik özelliklerine bağlı olarak müzik öğretmenlerinin iş doyumu düzeylerine bakıldığında; kadın müzik öğretmenlerinin dışsal (iş) doyum düzeylerinin, erkek öğretmenlerden daha yüksek olduğu, yaşı 25 ve altında olan müzik öğretmenlerinin dışsal (iş) doyum ve genel iş doyumu düzeylerinin, yaşı 31-35 ile yaşı 36 ve üstünde olan müzik öğretmenlerinden daha düşük olduğu, genel (düz) liselerden mezun olan müzik öğretmenlerinin içsel (iş) doyum ve genel iş doyumu düzeylerinin, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun öğretmenlerden daha yüksek olduğu, bireysel çalgısı şan olan müzik öğretmenlerinin dışsal (iş) doyum ve (genel) iş doyumu düzeylerinin, bireysel çalgısı yaylı, üflemeli ve piyano olan müzik öğretmenlerinden daha yüksek olduğu ve 7 yıl ve üstü bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin içsel (iş) doyum, dışsal (iş) doyum ve genel iş doyumu düzeylerinin, 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar genel olarak literatürde yer alan diğer çalışmalarla benzer olmakla birlikte bazı bakımlardan ise farklıdır. Örneğin, ilköğretim ve ortaöğretimde görev yapan 397 öğretmenle bir çalışma yapan Kumaş ile Deniz (2010) de genel olarak öğretmenlerin iş doyum düzeylerini ortalamanın biraz üstünde ve kadın öğretmenlerin iş doyumu düzeylerini benzer şekilde daha yüksek bulmuşken, bu çalışmadan farklı olarak, 20-25 yaş grubunda yer alan öğretmenlerin iş doyum düzeylerini de daha büyük yaştaki öğretmenlerden daha yüksek bulmuştur. Ancak, Koruklu ve diğerlerinin (2013) de ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerle yaptıkları çalışmada genç öğretmenlerin iş doyum seviyelerinin daha düşük olduğunu tespit etmişlerdir. İlköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin iş doyumu düzeylerini incelediği araştırmasında Gündüz (2008), cinsiyetin anlamlı bir farka neden olmadığını ancak yaş ve mesleki kıdemin anlamlı farka neden olduğunu belirtmiştir. Çalışmaya katılan genç müzik öğretmenlerinin iş doyumu düzeylerinin, yaşça daha büyük öğretmenlerden daha düşük olmasının nedeni mezuniyetlerinin daha yakın zamanda olması ve beklentilerinin de daha fazla olması nedeniyle olabilir. Bu durum mesleki kıdeme ilişkin sonuçlarla da tutarlılık göstermektedir. Ancak daha çok dikkat çeken ve önemli gözüken sonuçlardan biri Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun öğretmenlerin, diğer liselerden mezun olan öğretmenlerden daha düşük iş doyumu düzeyine sahip olmalarıdır. Bu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun öğretmenlerin mesleki beklentilerinin daha az karşılandığı şeklinde düşünülebilir.

Son olarak, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeyleri (puanları) ile iş doyumu düzeyleri (puanları) arasındaki ilişkileri incelemek üzere yapılan analizler sonucunda müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeyleri (puanları) ile iş doyumu düzeyleri arasında negatif yönlü ve 'zayıf' ile 'orta' güçlük derecesinde değişen, anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Başka bir deyişle, müzik öğretmenlerinin müzik performansı

kaygısı düzeylerindeki bir artış, iş doyum düzeylerinde düşüşe neden olmaktadır. Veya tersi şekilde, müzik öğretmenlerinin müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir düşüş, iş doyum düzeylerinde artışa neden olmaktadır. Bu sonuç beklenir olmakla birlikte aynı zamanda arzu edilir bir durumun teyit edilmesi açısından da olumlu olarak değerlendirilebilir. Çünkü bu durum müzik öğretmenlerinin müzik performansına verdikleri önemi göstermek açısından ele alınabilir. Müzik performansı kaygısı düşük bir öğretmenin kendini yeterli görmesi ve iş tatminin yüksek olması arzu edilir bir durumdur. Öğretmenin kendini icrada başarılı görmesi iş doyumu bakımından önemlidir. Nitekim Koç ve diğerlerinin (2009) öğretmenlerin işi doyumu algıları ile performansları arasındaki ilişkiyi irdeleyen çalışmalarında kuvvetli bir ilişki bulunmuş, iş doyumu yüksek öğretmenlerin performanslarının da yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Dursun (2015) de yaptığı araştırmanın sonucunda müzik öğretmenlerinin mesleki yeterlilik algıları ile iş doyumları arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğunu belirtmektedir. Bu durumun dolaylı bir örneği Diri ve Kıral'ın (2016) çalışmasında da kendini göstermektedir. Bu araştırmacılara göre, iş doyum düzeyi düşük öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeyleri daha yüksek olmaktadır.

5. Öneriler

Bu araştırmanın en önemli sonuçlarından biri müzik öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin ancak ortalamanın biraz üstünde olduğudur. Diğer önemli sonuçlarından biri ise müzik performans kaygısı ile iş doyumu arasında bulunan anlamlı ve negatif yönlü ilişki olduğunun saptanmasıdır. Bu nedenle araştırmadan elde edilen veriler ışığında, sene sonu yapılan mesleki seminer çalışmalarında, müzik öğretmenlerinin performans kaygılarına olumlu etkiler yapabilecek çeşitli faaliyetlerinin düzenlenmesi önerilebilir.

Okullar, ülkemizde pek çok insanın müzikle formal olarak ve yapılandırılmış şekilde karşılaşabileceği nadir yerlerden biridir. Ailesinde müzikle uğraşan birinin olmadığı veya özel olarak farklı nedenlerle bir müzik kursuna ve benzeri yerlere gidebilme imkânı bulunmadığı takdirde, pek çok insanın müzikle teorik ve uygulamalı düzeyde ilişki kurabileceği yerin okullarımız olduğu aşikârdır. Bu nedenle, okullarda verilen müzik öğretimi ayrı bir önem taşımaktadır. Müzik dersini verecek olan müzik öğretmenlerinin yaptıkları işten doyum sağlamalarının, öğrencilerin öğrenmeleri üzerindeki etkisinin olumlu olacağı öngörülebilir bir durumdur. Bu çalışmada, müzik dersi öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin iş doyumu düzeyleri karşılaştırılmakla birlikte, müzik öğretmenleri için saptanan ortanın ancak biraz üstündeki iş doyum düzeyi, kendi başına ele alınması gereken bir durumu ifade etmektedir. Araştırmada elde edilen dışsal doyum alt boyutunun verilerine göre öğretmenlerin aldıkları ücret şartları güncellenebilir. Kurum içindeki sosyal ilişkiler, toplu faaliyetler desteklenerek arttırılabilir. Okullardaki idarecilerin yeterliklerinin denetimine yönelik bazı hizmet içi eğitimler düzenlenerek, bu alanlarda çalışan veya çalışmak isteyen öğretmenlerin eğitim yönetimi ve denetimi alanında uzmanlaşmaları ve kariyer yapma fırsatları oluşturulabilir. Öğretmenlerin çalıştıkları okullardaki fiziki şartların genel haritası çıkartılarak çeşitli hayırseverlerin de sürece dahil edilebileceği bir proje oluşturulabilir. Yüksek öncelik gösteren okullardan başlamak suretiyle okul ödeneklerinin belli kriterlere göre düzenlenmesi de öğretmenlerin iş doyumlarına olumlu etki edebilecek öneriler arasında sayılabilir.

Demografik özelliklerin etkileri de dikkate alındığında özellikle genç müzik öğretmenlerinin (ve mesleki kıdemi az olanların) iş doyum düzeylerinin düşük olması dikkate değerdir. Yapılacak başka çalışmalarla bu öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin düşüklüğünün nedenlerinin, başka bir deyişle beklentilerinin, araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınması faydalı olacaktır. Araştırmanın dikkat çeken başka bir sonucu da GSL mezunlarının iş doyum düzeylerinin daha düşük çıkmasıdır. Güzel sanatlar liselerinin, öğrencilerin yükseköğretim programlarında özel yetenek gerektiren sınavlara hazırlanmaları, burada ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim görmeleri, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmeleri gibi hedefleri düşünüldüğünde, buradan mezun olan öğretmenlerin müzik sanatı konusunda yeterlilik düzeylerinin daha yüksek olacağı

varsayılabilir. Buradan hareketle elde edilen sonuçlarda GSL mezunlarının, iş doyum düzeylerinin neden diğer lise mezunlarından daha düşük olduğunun araştırılmasının önemli olacağı düşünülmektedir. Elde edilecek sonuçlardan yararlanılarak hem müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygılarını daha da düşürecek tedbirler alınabilir hem de öğretmelerin işlerini daha çok sevebileceği ortamlar yaratılarak, müzik eğitim ve öğretimin daha verimli olması sağlanabilir.

Bu araştırmanın amacına ve örneklem grubuna bağlı olarak sınırlılıkları düşünüldüğünde, diğer araştırmacılara öncelikle müzik öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin iş doyumu düzeylerini karşılaştıracak çalışmalar yapması tavsiye edilebilir. Müzik öğretmenlerinin iş doyumunda etkili faktörlerin belirlenmesi açısından yararlı olabileceği düşünülen bir diğer konu dahilinde, bu araştırmada incelenen demografik değişkenlerden başka sosya-ekonomik değişkenler kullanılarak araştırmanın genişletilmesi önerilebilir.

Kaynakça

Atay, B. (2018). *Müzik öğretmeni adaylarının müzik performansı kaygı düzeyleri ve akademik motivasyon düzeylerinin incelenmesi* (Tez No. 516274) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=hcgrYffRbz0Z44UJEuLtwWCzHq0COU_0YcLcUFFtp_2JbLuX2yVjEKETXYQ2wYb4

Baycan, F.A. (1985). *An analysis of the several aspects of satisfaction between different occupational groups* (Tez No. 369653) [Yüksek lisans tezi, Boğaziçi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=gyLHMouPes-CvnhRcjQsKRWkAayDfLzY1EDtdv705X2zUpefUEzYtNAexUBeiOIH

Bursal, M. (2017). *SPSS ile temel veri analizleri*. Anı Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (24. basım). Pegem.

Dikmen, A.A. (1995). İş doyumu ve yaşam doyumu ilişkisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 50*(3), 115-140. http://dx.doi.org/10.1501/SBFder_0000001851

Diri, S.M. & Kıral, E. (2016). Ortaokul öğretmenlerinin iş doyumlarının mesleki tükenmişlik düzeylerine etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (39), 125-149. https://dergipark.org.tr/download/article-file/227266

Dursun, Y. (2015). *Müzik öğretmenlerinin mesleki yeterlik algıları ile yaşam ve iş doyumları arasındaki ilişki* (Tez No. 414420) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=WY5CM7tPNE2z_YM6pBu0t3WugTKpXOxXyiOR0BP9zXeDuKzZijPRIjuGSQJ71QZg

Eğinli, A.T. (2009). Çalışanlarda iş doyumu: Kamu ve özel sektör çalışanlarının iş doyumuna yönelik bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 23*(3), 35-52. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/29733

Güdek, B. & Çiçek, V. (2017). Mesleki müzik eğitimi alan lisans öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *The Journal Of Academic Social Science Studies,* (58), 1-10. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7143

Gündüz, H. (2008). *İlköğretim okullarında örgütsel iklim ile öğretmenlerin iş doyumu arasındaki ilişki* (Tez No. 219823) [Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=wBmNpkQC9Nhi90NLW7E7-Zlf3acLrJaO3g18POrnzVDVjgd1EUOLdby1aja2PUfY

Jelen, B. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygısı ve piyano performans öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi, 6*(39), 3389-3414. http://dx.doi.org/10.7816/idil-06-39-22

Karasar, N. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler ve teknikler* (32. baskı). Nobel.

Kaya, M. & Varol, K. (2004). İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin durumluk-sürekli kaygı düzeyleri ve kaygı nedenleri (Samsun örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (17), 31-63. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/188564

Koç, H., Yazıcıoğlu, İ. & Hatipoğlu, H. (2009). Öğretmenlerin iş doyum algıları ile performansları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 13-22. https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/124599-20110822111148-28-2_13-22_eyon-104.pdf

Koruklu, N., Feyzioğlu, B., Kiremit, H.Ö. & Aladağ, E. (2013). Öğretmenlerin iş doyumu düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (25), 119-137. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/181367

Kumaş, V. & Deniz, L. (2010). Öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* (32), 123-139. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1685

Şahan, Ö. (2019). *Sınav kaygısı: Neden var? Nasıl azalır.* Pozitif.

Şahin, İ. (2013). Öğretmenlerin iş doyumu düzeyleri. *Y.Y.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, 10*(1), 142-167. http://efdergi.yyu.edu.tr/uploads/ebbeyabdyyuefd22122012y-1542221140.pdf

Tokinan, B.Ö. (2013). Kenny müzik performans kaygısı envanterini Türkçeye uyarlama çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 14*(1), 53-65. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1490644

Tokinan, B.Ö. (2014). Öğretmen adaylarının müzik performans kaygılarının bireysel özellikler bakımından incelenmesi. *E- Journal of New World Sciences Academy, 9*(2), 84-100. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/186480

Topcan, T. & Otacıoğlu, S.G. (2018). Sahnede müzik performansı sergileyen öğrencilerin kaygı durumunu etkileyen faktörlerin önem sıralaması: Ankara ili örneği. *Social Science Stuties Journal, 4*(19), 2010-2019. http://www.sssjournal.com/Makaleler/2006202322_7_4-19.ID594%20Topcan&Otac%c4%b1o%c4%9flu_2010-2019.pdf

Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi: Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum.* (3. basım). Evrensel Müzikevi.

Yöndem, Z.D. (2012). Müzik öğrencilerinde algılanan performans kaygısının fiziksel, davranışsal ve bilişsel özellikleri: Nitel bir çalışma. *Eğitim ve Bilim Dergisi, 37*(166), 181-194. http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/download/1427/450

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Araştırmacıların katkı oranı beyanı / Contribution rate statement of researchers:

    1. Yazar/First author %50,

    2. Yazar/Second author %50.

2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).